

Jumalateenistus P, 03.05.20 kell 11.00, *Jubilate*

Lektsioonid: 1Pt 1:3–9; Jh 17:11–17

Pihikõne: Ps 110:1

Jutlus: Js 54:7–10

Laulud: 64 (1–5); 335 (1–6, 7); 226 (1–3); 293 (1–3)

Ma jätsin su maha üürikeseks hetkeks, aga ma kogun sind suure halastusega. Ülevoolavas vihas peitsin ma oma palge silmapilguks su eest, aga ma halastan su peale igavese heldusega, ütleb Issand, su lunastaja. Sest see on mul nagu Noa päevil, kui ma vandusin, et Noa veed enam ei ujuta maad: nõnda ma vannun, et ma ei ole sinule vihane ega sõitle sind. Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand, su halastaja.

Nii nagu olen sel kirikuaastal jutlustes VT prohvetite sõnu avades pakkunud ka infot nende võimaliku tekkeaja kohta, püüan seda teha ka tänase kirjakohta puhul.

Meie kirjakoht pärineb niisiis prohvet Jesaja raamatu 54. peatükist ja see tähendab, et see peatükk jääb selle raamatu teise, nn Deuterokesaja ossa. Piibliteadlaste arvates pärinevad Dtjs kuulutused aastatest 546–538 eKr, ehk siis Iisraeli rahva Paabeli vangipõlve viimastest aastatest ja ka sellest ajast, mil Pärsia kunigas Kyrose luba kodumaale tagasi pöörduda oli juutidele juba antud. Peatükke Js 49–55, mille hulka kuulub ka meie tänane kirjakoht, näeb 20. sajandi saksa teoloog Otto Weber oma VT-alases õpperaamatus kuulutusena juba pärast Paabeli okupatsiooni lõppu.

Niisiis on meie tänase kirjakohta valdav tonaalsus helge ja lootusrikas. Issand kõneleb prohveti suu läbi Iisraeli rahvaga: „Ma jätsin su maha üürikeseks hetkeks, aga ma kogun sind suure halastusega. Ülevoolavas vihas peitsin ma oma palge silmapilguks su eest, aga ma halastan su peale igavese heldusega...“.

Aeg on suhteline suurus. Juudamaa elanikud olid Paabeli vangipõlves u 50 aastat, põhjapoolse Iisraeli kuningriigi elanikud olid oma maast eemal üle inim põlve kauemgi (eesti teoloog Evald Saag arvab, et osa põhjariigi küüditatuist naasid kuningas Kyrose loal 6. eelkristliku sajandi teisel poolel samuti kodumaale).

Ent Jumala, igaviku valitseja jaoks on 50 või 80 aastat tühine suurus, tõepoolest üürikeseks silmapilk. Seepärast on Jumala sõnum „...ma kogun sind suure halastusega“ kodumaale tagasi pöörduva rahva seisukohalt väga lohutav. Küllap võiski purustatud pealinna Jeruusalemma tagasi pöörduvaile juutidele tunduda kogu toimuv Jumala suure halastusena. Jeruusalemm taastati, tempel ehitati üles ja palju juute sai oma kodumaale tagasi tulla.

Kuid toona tagasipöörduvaile juutidele oli Jumala suur halastus ühtlasi ka Tema igavene heldus. Nimelt tähendas see kodumaale tulek juutide jaoks ühtlasi ka tagasitulekut Jumala juurde, sest Jumala asupaik usuti ikkagi olevat pühas linnas Jeruusalemmas. Võimalus elada kodumaal oli ühtaegu nii Jumala suur halastus kui ka igavene heldus!

Toon eelkirjeldatud Jumala suurele halastusele ja igavesele heldusele paralleeliks eestlaste tagasipöördumise kodumaale pärast 1941. ja 1949. aasta küüditamisi. See algas tasapisi pärast NSVL-i võimude välja kuulutatud amnestiat 1953. aastal ja juhtus seetõttu märksa lühema vangipõlve järel kui juutide vangipõlv 7.–6. sajandil eKr. (Ma ei hakka siin pikemalt kirjeldama seda, et läände põgenenud eesti pagulased said kodumaale tagasi tulla samuti ligikaudu 50 aasta pärast. Samuti seda, et juudid pillutati uuesti laiali aastal 70 pKr ja oma riiki said nad legaalselt tagasi tulla alles 1948 – kodumaalt eemaloleku aega koguneb siin sadu aastaid!).

See, et kodumaalt vägisi võõrsile viidud eestlaste võimalus tagasi pöörduda oli Jumala halastus, on usklikule inimesele selge – kas siis tagasipöörduvad inimesed ise seda niimoodi võtsid või mitte. Kuid 1950. aastad märgivad eestlaste jaoks siiski ka usulist tõusu. Nt Nõo koguduse konfirmeeritute raamatus on 1950. aastate teisel poolel fikseeritud väga suured leerirühmad, mis koosnesid kümneist täna 80–90-aastastest eesti meestest ja naistest, kellest paljud on muidugi läinud juba igavikuteele.

Nõnda näeme toodud näidete alusel, et laialipillutatud rahva tulek tagasi kodumaale on kahekordne Jumala arm: inimesed jõuavad tagasi koju, mis on Jumala suur halastus, ja Jumal annab neile ka tunda oma igavikulist ligiolu (juutidele siis templi läheduse kaudu, kristlastele aga usu kaudu Jeesus Kristusesse), mis on Jumala igavene heldus.

Eelmise jutu valguses võib küsida, millises olukorras on eesti rahvas tänase tervisekriisi ajal? Kas võime öelda, et Jumal on meid maha jätnud ja peitnud ülevoolavas vihas meie eest oma palge? Või ka laiemalt: kas Jumal on seda teinud maailma rahvastele?

Ei, kaugeltki mitte! Pigem on maailma rahvaste, sh ka eesti rahva, olukord tänase kriisi ajal hoopis vastupidine sellele, mis toimus 7.–6. eelkristlikul sajandil (ja ajavahemikus 70–1948) juutidega ning 1941–56 (ja osa elanikkonna jaoks ka kauem) eesti rahvaga: kõik saavad kodus olla, isegi peavad kodus olema! Agressiivsed riigid nagu Venemaa, Põhja-Korea ja Lähis-Ida keerulised sõjakolded on praegu, vähemalt kaugelt vaadates, rahunenud, sest agressiivne-oleku jaoks on tarvis head tervist. Pole ju ajakirjanduses praegu juttu ka pagulastest, keda sõja tõttu kodunt välja aetakse. Küllap pole pagulaste elu ka praegu, eriti viirushaiguse leviku ajal kerge, kuid kõiki on sunnitud rahule ja vaikusele – meeldigu see siis kellelegi või mitte.

Jumal on justkui sundinud maailma rahvad rahulikuks, et nad teda otsiksid. Tuleb meelde prohvet Jesaja sõna Js 30:15: „Sest nõnda ütleb Issand Jumal, Iisraeli Püha: Pöördudes ja vaikseks jäädes te pääseksite, rahu ja lootuses oleks teie jõud, kuid te pole seda tahtnud, vaid ütlete: Ei, me põgeneme hobuste seljas! – sellepärast peategi põgenema – ja: Nobedal ratsul tahame sõita! – sellepärast ongi teie jälitajad kärmed.“

Maailma rahvad on harjunud murede ja probleemide eest kogu aeg organiseeritult põgenema, muresid ja probleeme võimalikult suurte inimjõududega lahendama – mis tundub muidugi ratsionaalse inimese käitumisena. Siiski jääb Jumal inimestele niisuguse tormamise juures märkamatuks. Jumal seda ei taha ja on nüüd ehk pakkunud inimestele võimaluse rahu ja vaikusel Teda otsida.

Muidugi püütakse ka nüüd pandeemia takistamiseks jõude koondada – liikumispiiranguid kehtestada, isikukaitsevahendeid kohustuslikuks teha, vaktsiini kallal töötada jne. Kuid kogu selle segaduse vastu on kindlaim rohi siiski rahulikuks jäämine, paigalpüsimine ja järelemõtlemine.

Sest kui rahulik järelemõtlemine viib meid Jumalale lähemale või lubab Jumalal meile lähemale tulla, siis mõistame ju kohemaid: mitte mingiks paanikaks pole põhjust. Jumala plaan pole inimkonda hävitada või siis lasta sellel hävida.

Seda mõtet kinnitab meie kirjakoha teine pool, Js 54:9j. Esmalt meenutab Issand siin kogu maailma elanikkonna hukkumist Noa ajal ja lepingut Noaga, et veeuputust enam ei tule. Seejärel aga ütleb Issand koguni nii: „...nõnda ma vannun, et ma ei ole sinule vihane ega sõitle sind“. Seega, vähe sellest, et Issand ei kavatse maailma üle ujutada (mõelgu sellele kõik keskkonnakaitsjad!), Ta pole inimlaste peale ka vihane!

Tõsi, piiblikommentaatorid on välja toonud, et tõenäoliselt kõneleb Issand siinkohal ikkagi usklikust rahvast – Iisraelist ja nende laiendusest, kristlastest. 5Ms 6:14 on öeldud: „Issand, su Jumal, on püha vihaga Jumal sinu keskel.“ See tähendab seda, et Jumala viha inimkonna patu pärast polnud 6.–7. sajandil eKr ega pole ka nüüd kusagile kadunud. See, kes Jumala käske ei täida, on Tema viha all – oli, on ja jääb, niikaua, kuni see kaduv maailm ja inimese lihalik loomus püsivad.

Kuid Jeesus ütleb Jh 3:36: „Kes usub Pojasse, sellel on igavene elu, aga kes ei kuula Poja sõna, see ei näe elu, vaid tema peale jääb Jumala viha.“ See tähendab seda, et Jeesus Kristusesse uskudes pääseb inimene Jumala viha alt justkui turvalise katuse alla. Ja kui Jesaja vahendab meile Issanda sõnu, et Ta ei ole inimkonna peale vihane ega sõitle teda, siis käib see, tänu Jeesus Kristusele, ainult nende kohta, kes on usu kaudu Kristusesse Jumalaga lepitatud.

Kui aga keegi usub Kristusesse, siis võib ta üliväga rõõmustada meie kirjakoha viimasest salmist, mida lohutuse- ja julgustussõnana väga palju kasutatakse: „Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu, ütleb Issand, su halastaja.“

Kui keegi peab praegusi maailmas toimuvaid kriise ja katastroofo märgiks maailma lõpust, siis päris nii see kindlasti pole. Kriise ja katastroofo, piltlikult öeldes mägede liikumist ja küngaste kõikumist on näinud ja võivad näha veel paljud põlvkonnad, kuid see ei saa kõigutada Jumala heldust ja

rahuseadust Jeesus Kristuses. Ning kes usub Temasse, see ei pea mitte millegi pärast muretsema.
Lihtne öelda, aga raske teha! Siiski, püüdkem seda teha ja me saame teenäitajaiks paljudele!
Aamen.